

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5'50 mesečno.
četrtletno K 16'50.
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 5'—, — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri po-
poldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Za gospodarsko bodočnost Maribora.

Danes vemo, da pripada Maribor naši državi in da je to najskrajnejše mesto na severu v Jugoslaviji. Ni pa dovolj, da proslavljamo to pridobitev, ki ni za nas nikakršna pridobitev, marveč naša stara last, z raznimi državnimi slavnostmi, marveč moramo predvsem gledati na to, da se Maribor gospodarsko tako povzdigne, da bo tvoril gospodarsko trdnjavo ob meji republike Avstrije ter odbijal napade, ki bodo brezdvomno prihajali od naših severnih sosedov. V to svrhu je pa treba, da združimo in uredimo vse moči, da vporabimo vso energijo, kajti le na ta način je mogoč gospodarski razmah našega mesta.

Odkrito moramo priznati, da sta danes trgovina in obrt v Mariboru v nemških rokah. To je zasluga starega zistema v propadli Avstriji, ki je vedno in povsod protežirala nemštvo v škodo našega naroda in to v kulturnem, političnem in gospodarskem oziru. Večina trgovcev in obrtnikov je bila prvotno

slovenska, toda vsled pritiska nemške vlade in germanizatoričnega delovanja raznih velenemških društev so se prelevili v Nemce, pozabili na svoj rod, zatajili svoj materinski jezik ter postali tako najhujši nasprotniki našega naroda. Ti germanizirani trgovci in obrtniki so živeli in še žive edinole od slovenske mase, ki je prihajala iz mesta in okolice v njihova obrtovališča, vendar so pa velik del zaslužka vporabljali v ta namen, da napoje z nemškim strupom še te mase.

Prepričani smo, da bo večina teh nemških trgovcev in obrtnikov obrnila plašč po vetru ter na priisk preslikala svoje nemške napise. Vse bo drugo, duh pa ostane isti. In čisto gotovo je, da bo nemški narod v republiki Avstriji, kjer ne bo zaslužka in ne kruha, skušal odpošiljati preprodukcijo svojih delavnih sil v našo Jugoslavijo. Na ta način bodo skušali Nemci zopet pričeti svojo ekspanzivno politiko, ki jo moremo pa le tedaj uspešno odbijati, če se na meji in predvsem v Mariboru gospodarsko okrepimo.

V to svrhu pa potrebujemo smo-

da se ne dobi nekoliko pomoči in dovoljenja, da smemo iti naprej. Sedaj bi šlo to lahko, pozneje, ko bodo Nemci zgubili »mačka« in začeli zopet dvigati glave in dobijo časa, da organizirajo svoje vojaštvo z brezposelnimi delavci in od nas odpuščenimi uradniki, bodo večje težave in žrtve . . .

Veliki vojak, ki je bil v Veliki Koroški čet na Koroškem, toda v Avstrijskem lastniku, ki so ob času njegovega s katerimi se je moral Malgaj boriti, menda ta »slava«, ki jo je Malgaj v sebi in dobi so ter prevzeli Malgaj pa poslan nazaj v . . .

To svojo nalogo izvršil je v polni meri in ker mu kot marljivemu človeku in narodnjaku to ni bilo dovolj, je začel delovati tudi za izobrazbo svojih rojakov na Koroškem in sicer s prirejanjem gledaliških predstav, shodi itd. Izvežbal je tudi koroške slovenske fante, ter je ob priliki zaprisege koroških vojakov bil združen v Guštanju tudi veliki Jugoslovanski shod, ki se je razvil v krasno manifestacijo za ujedinijeno Jugoslavijo. To nam je dalo pogum, da smo pozneje vsako nedeljo imeli velikanske jugoslovanske shode pod milim nebom, ki so se obnesli tako krasno, da je bilo povsod na

trenega dela. Predvsem moramo gledati, da onemogočimo dosedanjim nemškimi trgovcem in obrtnikom njihovo nadaljno germanizatorično delovanje s tem, da jih gospodarsko oslabimo. To pa bomo dosegli le s tem, če ustvarimo gospodarsko profiutež. Organizirati moramo naše gospodarske sile, da se kolikor mogoče osredotočijo v Mariboru. Organizirati moramo pa tudi našo kupujočo maso, da bo vpoštevala to in da ne bo po nepotrebem podpirala bivših stebrov nemške ekspanzivne politike v Mariboru in okolici. Če pa naj privabimo konsumente, tedaj je dolžnost naših trgovcev in obrtnikov, da na soliden način konkurirajo z nemškimi trgovci in obrtniki. Danes ni dovolj, da naglašamo »svoji k svojim«, marveč moramo ustvariti gotove pogoje, ki bodo omogočili, da se bo naš slovenski konsument, naš slovenski nakupovalec brez lastne škode držal tega gesla.

Treba nam bo pa tudi skoro v vseh strokah novih moči, novih sil. Privabiti moramo v Maribor nove slovenske trgovce in obrtnike. Ti se bodo pa le

Prijatelju junaku Malgaju!

(Konec.)

Kmalo se je razglasilo, da je Malgaj z 50 Slovenci in 30 Srbi zasedel na levem bregu Drave važno mesto Velikovec. Bili so to lepi trenutki! Par dni pozneje je pa došlo iz Celovca nad 500 nemških vojakov z 10 kanoni in je nemški parlamentar polkovnik zahteval od Malgaja naj se iz Velikovca umakne. Mlad junak Malgaj je odločno povedal tresočemu nemškemu polkovniku, da se ne umaknejo in da rajši vsi poginejo. Z sramoto in krvavih glav so se Nemci morali umakniti nazaj v Celovec.

Čez par dni mi reče Malgaj: »Meni se zdi, da se bodo začeli v Celovcu Nemci zbirati in organizirati za napad, zato bi bilo treba, da mi pravočasno zasedemo Celovec, ker sicer se nam lahko zgodi, da doživimo razočaranje.« Res je prihajalo potem jugoslovansko vojaštvo na Koroško, toda toliko ne, da bi bilo mogoče zasedeti Celovec. Večkrat mi je Malgaj dejal, da se mu zdi velikanske važnosti, ako se zasede Celovec, da se vzame mešanom in Nemcem sploh zmožnost, da kedaj napadejo in s tem se bodo tudi vprašanje Celovca naprej rešilo in bi v tem slučaju meja na Koroškem za Jugoslavijo veliko ugodnejše izpadla. Povdarjal je večkrat: Gosposvetsko polje je moj ideal in boli me,

tisoče ljudi in velikansko navdušenje ter se je ljudstvo tako zavedlo, da so bili uspehi vidni.

Ob tej priliki naj omenim še to, da je Malgaj prišel na Koroško kot nadporočnik in da se ga je pozneje za njegove zasluge za Koroško in hraber in uspešni nastop v Velikovcu predlagalo za kapetana. Nekaterim ne-

čilo . . . to . . . anje . . .

razburjal, ampak delal je v vojaškem in narodnem oziru naprej. Kadar se je peljal v Celje ali Maribor, prinesel je seboj knjige in brošure ter ni štedil z lastnim denarjem, da je kupoval knjige in časopise za svoje vojake. Njegov oddelek je imel vse slovenske liste v desetih iztisih naročene, da so jih njegovi vojaki čitali. Med njegovim moštvom ni bilo boljševiskega duha, ampak narodna zavest. Iz lastnih sredstev je ustanovil in začel izdajati list Jugoslovanski Korotan in njegovi vojaki so ga širili po Mežiški dolini.

Uspeh se je pokazal, da je pri ljudskem glasovanju za Jugoslavijo ali Nemško Avstrijo bilo oddanih 99 odstotnih glasov za Jugoslavijo.

Vojaštvo in ljudstvo je bilo zavedno, zadovoljno in srečno. Meseca aprila mi Malgaj

tedaj naselili, če jim bo na razpolaganje potrebni kapital in pa vsaj nekoliko zasigurana pomoč kupujoče mase. In mi le priporočamo, da se naše dosedanje gospodarske centrale v Ljubljani in Zagrebu zanimajo za Maribor, kajti naše mesto bo gospodarska trdnjava, ki bo odbijala vpade nemških sosedov.

Političen pregled.

Na Koroškem še ne bo miru. Ljubljanski dopisni urad poroča dne 9. junija iz poluradnega vira: Potem ko se je bilo dne 7. junija t. l. popoldne premirje med kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev ter Nemško Avstrijo pravnoveljavno sklenilo in so ga bili za podpis veljavno legitimirani nemški delegatje podpisali ter se je bil o tem sestavil in podpisal protokol, sta obe strani izdali povelje za ustavitve sovražnosti ter sta ga izvedli. — Nekaj ur pozneje, ko naj bi se izvršil podpis za ratifikacijsko postopanje običajnih nadaljnih izdajanj te pogodbe, je nemško-avstrijska delegacija izjavila, da teh ne more podpisati. — Za tri dne trajajočih pogajanj, ki so se vršila v Kranju, preden je bila pogodba definitivno gotova, so se nemško-avstrijski delegatje zopet in zopet sklicevali na neki koncem maja v Parizu po ententi izdan sklep, ki da je pozval obe stranki, naj izpraznita celovško kotlino. Na ta sklep so se nemško-avstrijski delegatje iznova sklicevali po podpisu pogodbe, tudeč, da so se motili glede njegove dalekosežnosti, zakaj Nemška Avstrija po zmislu tega baje izdanega sklepa nikakor ne more ničesar več odrediti glede celovške kotline. Nato so izjavili jugoslovanski delegatje, da se je pogodba izgotovila pravnoveljavno in končoveljavno in da se bo, ker dela nemško-avstrijske delegacije uvedbi ratifikacijskega postopanja težkoče, izročila viadi kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, da jo shrani in izvede ratifikacijo. — Na podlagi teh, z svojeročnimi podpisi nemško-avstrijske delegacije ugotovljenih dejstev, se Jugoslovani v polni meri drže te pogodbe za premirje.

Kako se je na Koroškem svojčas vršilo ljudsko glasovanje. Ljubljanski dopisni urad poroča: V Celovcu, ki je sedaj v naših rokah, so se med zapuščino dosedanje nemško-koroške deželne vlade našli kupi tiskovin, ki jih je bila koroška vlada o priliki proslulega letošnjega ljudskega glasovanja razposlala vsem koroškimi občinam z obvez-

nim ukazom da jih morajo nemudoma podpisati in poslati nemško-avstrijskemu državnemu uradu za zunanje stvari na Dunaju. Tiskovina se v slovenskem prevodu glasi tako: »Državnemu uradu za zunanje stvari na Dunaju! Podpisana občina — tukaj je na tiskovini toliko prostora, da se more vpisati ime občine ter političnega okraja — hoče iz gospodarskih in političnih razlogov slejko-prej ostati pri nedeljeni Koroški in z vso odločnostjo odklanja priklopitev h kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Prosimo, da pošljete ta naš sklep mirovni konferenci. Za občino:« — Znano je, kako je vedela koroška deželna vlada s pomočjo vojaškega sveta terorizirati prebivalstvo. Zato ni nič čudnega, ako je pod silo uradnega pritiska gorenjo izjavo zoper Jugoslavijo in za Nemško Avstrijo podpisalo tudi nekaj občin, ki bi tega nikdar ne bile storile, da se jim ni bilo bati nasilja in krutega maščevanja. Da na tak način izveden »plebiscit« niti izdaleka ne more pokazati prave narodove volje je jasno. Tudi sedaj najdene uradne listine potrjujejo, da smo imeli prav, ko smo že takoj ob ominoznem »ljudskem glasovanju« povdarjali, da koroška deželna vlada zavestno pači resnico.

Nemške laži. Ljubljanski dopisni urad poroča dne 10. junija: Celovške »Freie Stimm.« pri esle so 9. maja vest, da so jugoslovanski vojaki izjavili nastopno: »Bili smo prisiljeni vstopiti v jugoslovansko vojsko, kljub temu da bi raje ostali doma pri mirnem delu. Kdor se je odtegnil vpoklicu, ga je poiskalo orožništvo. Pred začetkom bojev se nam je obljubilo, da bo dobil vsak vojak po zavzetju Celovca 1000 kron nagrade in poleg tega bi smeli tri dni pleniti in pridržati, kar bi nam prišlo v roke.« Nek jugoslovanski častnik, da je priznal, da je bilo tridnevno plenjenje v Celovcu vojakom obljubljeno, da celo zapovedano. Ta častnik da je menil: »Mi nimamo nobenega vpliva več na naše čete. Ta toipa dela, kar hoče. Obžalujem samo celovška dekleta, ako pridejo ti surovezi v Celovec.« Ljubljanski dopisni urad se je informiral na pristojnem mestu, koliko je resnice na vesti, da se je jugoslovanskim vojakom obljubilo plenjenje v Celovcu in denarna nagrada, ako Celovec zavzamejo. Vse te trditve so se označile kot popolna laž, ki je samaobsebi že neverjetna. Iz navedene vesti se vidi le znani način nemškega poročanja, ki pripisuje drugim to, kar Nemci sami uganjajo. Naše čete so popolnoma v redu vkorakale v Celovec, kjer vlada tudi popoln mir in red, kar je ravno najboljši dokaz, da je naše vojaštvo disciplinirano in da umeva svojo nalogo. Očividno je namen nemškega

po noči začeli so prihajati iz Globesnice itd. begunci in v pondeljek je vse drvelo nazaj. Bile so kritične ure, begunci, vojaštvo in orožništvo je drvelo nazaj in naenkrat se prikaže po cesti ob Dravogradu proti Guštanju junak Malgaj in njegov oddelek.

Junak Malgaj med koroškimi Slovenci ne bo nikdar pozabljen.

Dragi Franjo! Kakor hitro pa maščujemo Tvojo smrt, bodemo Tvoji želji ustregli in prepeljemo Tvoje hrabro truplo, kakor si želel, v lepi slovenski Št. Jur ob južni železnici. Do tlej pa spavaj sladko v zemlji, ki si jo tako ljubil, da si dal svoje življenje za njo. O Gosposvetskem polju pa snivaj, dokler se ne uresniči Tvoje želje: »Gosposvetska mora in bo pripadala Jugoslaviji.«

Št. Jurij ob juž. žel., dne 20. maja 1919.

Andrej Oset, begunec.

časopisja, opisati naše vojaštvo pred svetom kot barbare, dasi so Nemci uganjali še nedavno v slovenskih koroških pokrajinah zvestva, ki se morejo edinole primerjati s čini nemške »kulture« v Belgiji in Srbiji za svetovne vojne. Nemci si pač mislijo: Reci, da mi kdo drug ne poreče.

Ustanovitev centralne jugoslovanske združne organizacije. Beograd, 9. junija. Ustanovitev »Glavnega združnega saveza v kraljevini SHS« se vrši v Beogradu 14. junija t. l. Na predan se vrše predpovedovanja v Retavski ulici št. 15. Srbski zadrugar Avramovič bo pri tej priliki poročal tudi o svojem potovanju v Pariz in London. Angleška združna organizacija je stavila jugoslovanskemu združništvu na razpolago neomejen blagovni kredit Gre izključno za blago, katerega izdeluje angleška združna organizacija v lastnih podjetjih.

Anketa o agrarni reformi. Beograd, 9. junija. Anketa o agrarni reformi se vrši v Beogradu v zvezi z združnim sestankom, ki je sklican za 14. t. m. Združni dnevni red more biti izčrpan šele do 16. t. m. (Ustanovitev glavne združne zveze, referati o preskrbi prebivalstva z različnimi potrebščinami, o vojnem davku z ozirom na zadrugo, o izseljeniškem vprašanju z ozirom na valuto in o narodni prosveti.) Referenti: Avramovič, Lupiv in Bervaldi. Na to sledi pod predsedstvom ministra dr. Poljaka anketa o agrarni reformi, ki bo trajala dva do tri dni. Zeleti je, da bi bila Slovenija na obeh sestankih kar najboljšje zastopana.

Priprave za skupščino zadrugarjev. Beograd, 9. junija. Vsak dan se vrše posvetovanja v Beogradu navzočih zadrugarjev. Sej se med drugim vdeležujejo: znani hrvatski zadrugar, sedanji minister za agrarno reformo dr. Poljak, nadalje naš konzul v New-Yorku, predsednik new-yorške univerze dr. Pupin, ki razpravlja o pomenu naših ameriških izseljencev za naše valutno vprašanje, končno vodja ruskih zadrug iz Moskve, ki poroča, kako je rusko zadružništvo organiziralo v največjem štilu direktne trgovske zveze z angleško in ameriško industrijo. Pripravljajo se dalekosežni načrti za koncentracijo vsega jugoslovanskega zadružništva in vrše se obsežne priprave za direktne trgovske zveze jugoslovanskega zadružništva in vrše se obsežne priprave za direktne trgovske zveze jugoslovanskega zadružništva z inozemskimi industrijskimi podjetji.

Dnevne novice.

Protestni shod JDS v Mariboru se je vršil sinoči ob lepi udeležbi občinstva vseh slojev. Shod je otvoril dr. Rosina. Govorila sta drž. poslanec prof. Voglar in dr. Koderman ter opozarjala poslušalce na veliko nevarnost, v kateri se nahaja naš narod, ki mu hoče mirovna konferenca odrezati narodno najbolj zavedne dele na zapadu, na severu in vzhodu. Naš narod je stoletja čakal na osvobojenje in ujedinjenje, a v trenutku, ko bi se naj uresničile naše sanje, bi ga naj doletelo novo razočaranje, nova krivica, novo suženjstvo. Ta krivičen čin bi pomenjal za nas vojno napoved. Občinstvo je z ogorčenjem protestiralo proti nakanam ter soglasno sprejelo sledečo resolucijo: V zadnjem trenutku opominjamo velesile, ki so zbrane v Parizu in odločujejo o usodi narodov, da naj ne raztrgajo slovenskega dela troimenega naroda in naj ga ne prepuste nadaljni raznaroditvi Lahom, Nemcem in Madžarom. Z vso odločnostjo zahtevamo, da se vpošteva samoodločba narodov in da se združijo vse zemlje, kjer stanuje v strnjjenih masah naš narod, z državo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Miru, ki bi tem načelom nasprotoval, nikdar ne bomo priznali in pozivljamo našo pariško delegacijo, da ga ne prizna. Opozarjamo, da

sproži misel, da bi se vršila v Guštanju velika Narodna slavnost, ki smo jo določili za 18. maja. Slavnost je bila zamišljena v večjem obsegu in zagotovljena so bila razna telovadna sokolska, pevka in druga društva ter razni govorniki in predstave.

Toda prišli so katastrofalni dnevi v začetku maja. Z britkostjo v srcu sva se z Malgajem pogovarjala o padcu Velkoveca y nemške roke. Čudil se je, da se ga ne obvesti, da bi šel na pomoč, prosil je in javil, da čaka na povelje. Nemci so napadali Dravograd in dobil je povelje, naj gre s svojo posadko dne 3. maja v Dravograd. Izbral je svoje vojake in prišel ponoči mimo moje hiše. Delala sva načrte ter sem občudoval njegovo iznajdljivost in hrabrost. Pri slovesu mi pravi, Švabi ne smejo dobiti slovenske Koroške in branil jo bom do zadnje kaplje krvi. Če pa padem za našo lepo jugoslovansko domovino, prosim Tebe, ki sva si prijatelja in rojaka in ki sva cel čas na Koroškem skupaj delala, da imaš na skrbi Ti, da bo moje truplo prepeljano v najin rojstni kraj Št. Jur ob juž. žel. Moja mater, brate in sestre pa tolaži in naj se zavedajo, da je lepše dati življenje za Jugoslavijo, kot pa če bi bil padel prej za našo »mačeho« Avstrijo. — Stisnil mi je krepko svojo junaško pest in zginitil z navdušenimi vojniki v temo proti Dravogradu.

Pri Dravogradu se je bil drugi dan res položaj na fronti zboljšal, toda v nedeljo zvečer

bi bil nam krivičen mir začetek novega ogrožanja evropskega miru.

Slavnost v Mariboru preložena. Ker se Nemci na Koroškem nočejo držati premirja, je našemu vojaštvu, ki ima pač prvo zaslugo, da je Maribor slovenski, nemogoče, vrniti se v Maribor. Vsled tega so se slavnosti preložile na nedoločen čas.

Za naše meje. Načelstvo JDS. je sklenilo nasledno resolucijo: V zadnjem trenutku opominjamo velesile, ki so zbrane v Parizu in odločujejo o usodi narodov, da naj ne raztrgajo slovenskega dela troimenega naroda in naj ga ne prepuste nadaljni raznaroditvi Lahom, Nemcem in Madžarom. Z vso odločnostjo zahtevamo, da se vpoštevata samoodločba narodov in da se združijo vse zemlje, kjer stanuje v strnjenih masah naš narod, z državo Srbom, Hrvatov in Slovencev. Miru, ki bi tem načelom nasprotoval, nikdar ne bomo priznali in pozivljamo našo pariško delegacijo, da ga ne prizna. Opozarjamo, da bi bil nam krivičen mir začetek novega ogrožanja evropskega miru.

Ali je res? Pišejo nam: Hvala bogu, rešili smo se že precej nemških spominov. Toda v posloju mariborske SHS gimnazije moramo še vedno gledati napise, kakor: »Konferenzzimmer«, »Direktionskanzlei«, od zunaj »K. k. Staatsgymnasium«. Še bolj pa se začudiš, da celo lahko prestrašiš, ako stopiš v pisarno g. ravnatelja dr. Tominška, ko se ti zasvetijo nasproti slike »Kaiser Wilhelm«, »Kaiserin Elisabeth« in druge portrete germanskih zrag in zverin. — Radovedni smo, ali odgovarja to resnici. Če je to res, potem smatramo to za več nego netaktnost, če pa ni res, bomo pa radevolje popravili.

Kaj bo z Nemško Avstrijo. Na Dunaju se je vršilo veliko zborovanje proti mirovnim pogojem, ki jih je stavila antanta Nemški Avstriji. Merodajni krogi na Dunaju so izprevideli, da pomenjajo mirovni pogoji smrtno obsodbo in s tem pogin Nemške Avstrije. Državni tajnik dr. Bauer je na tem shodu javno priznal, da pride gotovo do poloma državnih financ in do poloma narodnega gospodarstva, čemer bo sledila najhujša socialna katastrofa. In do tega bo prišlo, ker ima po mnenju drž. tajnika dr. Bauerja antanta napram Nemški Avstriji vsa sredstva, s katerimi jo more prisiliti, da podpiše vsakršen mir. Pa se najdejo pri nas še danes ljudje, ki delajo na to, da naj se del našega slovenskega ozemlja priklopi bankerotni Nemški Avstriji. In tudi so še od slovenskih mater rojeni ljudje, ki hrepene onstran mej. Mi smo mnenja, da se naj tem ljudem dovoli svoboden izhod v Nemško Avstrijo, kjer bodo našli svojo obljubljeno deželo.

Nemška Avstrija se obrača na kristjane vseh narodov. Mirovna konferenca je dala nam Slovcem nekaj našega slovenskega ozemlja, vendar nam pa preti nevarnost, da izgubimo na Koroškem, Primorskem, Goriškem in v Istriji dobro tretjino našega naroda. Nemce boli, da niso dobili plodovitih slovenskih krajev na Spodnjem Štajerskem in ves slovenski Korotan. Smatrajo to celo kot nekako hudodelstvo. In zdaj kličejo kristjane vseh narodov na pomoč v oklicu, ki ga je za Koroško podpisal urednik Mihael Paulitsch, za Štajersko pa dr. Mihael Schoiswohl, tedaj dva nemška Mihelna. Radovedni smo, koliko kristjanov bodo našli pri nas, ki se bodo odzvali temu mihelskemu vzklicu.

Ivana Weixl — Johanna Weixl — dala je po mestu pribiti plakate za preselitev svoje trgovine — »Geschäftsübersiedlung«. Ako bi ne vedeli, da je navedena trgovka Slovenka, bi se prav nič ne čudili tem dvojezičnim plakatom. Da pa slovenska trgovka v slovenskem Mariboru izdaja dvojezične plakate in to sedaj, ko je celo mestni magistrat odredil samo slovenske napise — je pa naravnost žalostno.

Piere Verdunig, tailleur pour homes — tailleur pour dames — tako se glasi v Stolni ulici št. 6 napis nekega pristnega Francoza, ki je po svojem imenu (verdunig=brdnik) najbrže doma kje iz Verduna. Mi smo radovedni,

ako bo ta pristen Francoz delal v slovenskem Mariboru obleke samo za »francoske homes in dames«.

Pustna. Gostilna »Erdäpfelkasino« znane Senekowitsch je zopet otvorena in sicer se blesti na nji napis »Gostilna Senekovič« a spodaj pa »Gute Naturweine«. Pa menda ni g. Pust tega zakrivil?

Zveza vojnih invalidov za Slov. Štajersko z centralnim sedežem v Celju.

Naznanja se javnosti Slov. Štajerske, da se je dne 21. majnika 1919 osnovala v Celju Zveza in organizacija vojnih invalidov za Slov. Štajersko, katera je politično popolnoma nepristranska in brez vsakega političnega boja. Namen zveze je sledeči: Splošno zastopati interese voj. invalidov na javnosti in pri vladi. Vstanovitev pokrajinskih podružnic po celi Slov. Štajerski, katera bode določena po centrali vojnih invalidov, posle istih upravlja odbor kateri je volen od iste pokrajine in potrjen od centrale. Na pritožbe zoper nepravilne vršitve poslov pokrajinskega odbora ima isključno razsoditi samo odbor centrale. Vstanovitev fonda s katerim se bode podpiralo podpor potrebne invalide. Zgraditev invalidnega doma, z moderno opremo, in dosmrtno oskrbe. Skrb za pravilno podelitev koncesij, trafik, in tudi lokale. Mnogokratnih prireditve koncertov v prid voj. invalidom, tudi javno nabiranje, z pravično razdelitvijo istih. Sprejemanje prostovoljnih daril bodi si denarja ali blaga. Imena darilcev se objavijo potom časopisov. Sprejemanje knjig za vstanovitev biblioteke. Knjige blagajne in evidence so na zahtevo na vpogled. Redni člani zamorejo postati vsi jugoslovanski voj. invalidi kateri vplačajo stopnino 1 K. in mesečno članarine 1 K. Vsi redni člani imajo enako pravico do društvene uprave, volitve, in sposobnosti tudi voljen biti za društvene funkcionarje. Častni in prispevajoči člani nimajo volilne pravice, in tudi nemorejo voljeni biti, ampak imajo samo svetojoči glas. Prispevajoči člani zamorejo postati posamezne osebe, korporacije, zadrage in društva, katera vplačajo isto stopnino in članarino kot redni član. Častni člani zamorejo postati osebe katere vplačajo enkratni znesek kateri se deli v tri kategorije in iste so: 1. 1000 K, 2. 3000 K, 3. 5000 K. Pristopno izjavo in informacije daje do ureditve svoje pisarne (katera začne z 1. julija definitivno uradovati) predsednik Koštomaj Fran, Prešernova ulica 19 v Celju. Za odbor organizatori: predsednik Koštomaj Fran, tajnik Meznarič Ivo, blagajnik Bač F. Jakob. Tovariši voj. invalidi organizirajte se, ker le v slogi je moč!

Vidov dan — otroški dan, po celi Jugoslaviji. Na Vidov dan bo priredilo društvo za zaščito jugoslovanske dece na celem ozemlju naše kraljevine dečji dan (otroški dan). Društvo je naprosilo ministristvo prosvete in ministristvo ver, naj izdajo potrebne naredbe, da se na ta dan drže predavanja in pridige o dečjem vprašanju sploh. Po vseh šolah in cerkvah naj se na ta način zainteresirajo vsi narodni krogi za eno izmed naših najvažnejših vprašanj.

Sprejem častnikov v skupno vojsko. Kakor nam poročajo iz Beograda, je izgotovljena naredba o sprejemu častnikov, ki so prosili za sprejem v skupno vojsko. Tozadevni ukaz bo v kratkem objavljen.

Davek na samce. Zakonski načrt o davku na samce je že predložen Narodnemu predstavništvu in oddan finančnemu odseku. Zakon pride v kratkem na dnevni red.

Spričevala o cepljenju. Dne 13. junija 1919 ob 15. uri (3 uri popoldne) se strankam v deški šoli IV na vežbališču delijo zadnjikrat spričevala o cepljenju. Vsa spričevala se morajo najdalje do sobote dne 14. junija oddati pri cepilnem katastru na Rotovškem trgu št. 9. Vse osebe, katere do tega termina spričevala v smislu obligatoričnega cepljenja ne oddajo, se bode kaznovalo.

Stenski okras. Pod tem geslom je začel izdelovati tukajšnji fotograf, Hrvat Vladislav Bjesik (tvrška »Makart«), vzorno umetne slike velmožev vse Jugoslavije, ker nam sedaj pomanjkuje lepih slik narodne smeri za naše šole, urade kakor zasebna stanovanja. To misel je sprožil in udejstvil podpolkovnik Žunkovič, ka-

teri je v svojem zavodu (vojaška realka) ta nedostatek golih sten posebno občutil, ko je bilo po polomu Avstrije samo nad 300 slik različnih Habsburžanov odstranjeno. Izdelane so do sedaj slike: hrvaškega pesnika Šenoa, ilirskega pesnika Gundulića, Srba Jurja Kastriota (Skenderbega) in spasiljke Srbije, carice Mare Brankovič. Sledile bodo v kratkem, t. j. ko bodo izvirne slike za svetlotisk izgotovljene, slike Slovencev: Slomška, Prešerna, Vodnika, Vega, Stritarja itd. kakor tudi drugih hrvaških in srbskih velmožev. Žunkovič namerava poznaje tudi umetne slike pobožne smeri izdelati dati s stremljenjem, naj bi s časom izginili dosedanji skrajno neokusni proizvodi kmeških sob, s čim bi se naj prigojil tudi zdrav okus za umetnost v priprostih krogih naše države. Slika stane 25 kron, kar je za današnje razmere, in umetniško kakovost jako ceno, in se dobe pri tvrški »Makart« v Mariboru (Gospiska ulica 27). Ako se mora slika odposlati, se zaračunani še ovitek in poština. — Mi pozdravljamo to izborni idejo, ker postane s tem Maribor nekako osredotočje narodne grafične umetnosti za celo Jugoslavijo.

Prisrčna hvala Jareninski občini, ki se je našem pozivu krasno odzvala ter darovala v prid našim koroškim ranjencem 746-90 l vina. Hvala vsem, ki so doprinesli k veledušnem daru, posebno pa še gosp. kaplanu Davorinu Medvedu, ki ga je zbral. V ponos nam je, da se naše ljudstvo tako lepo zaveda svoje narodne naloge. Natančneje o posameznih darovih prihodnjic v nabiralnem seznamu. Marib. slov. žensko društvo.

Mestna šola za plavanje v Uferstraße je zopet odprta. Cena kopolji: za odrasle 40 vin., za otroke do 12 let 20 vin. Perilo se ne oddaja. Dijaki, kateri se izkažejo pri blagajni z legitimacijo od njihovega zavoda, dobijo karte po znižani ceni za 20 vin.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzjavna poročila »Mariborskemu delavcu«).

Antanta na vzhodu.

Haag, 10. junija 1919. »Morningpost« poroča, da se je ustanovila peterozveza, kateri pripadajo Poljska, Češko-Slovaška, Rumunska, Jugoslavija in Grška. Namen zveze je vzajemna garancija položaja, ki ga bo ustvaril mirovni sklep, torej zveza za vzhod, kakor je garancijska zveza Anglije in Amerike za zahod.

Romunci aretirali Julija Karolyija.

Arad, 10. junija 1919. Pred par dnevi se je hotel grof Julij Karolyi odpeljati iz Arada v Segedin. Med potoma so ga Romunci aretirali. Vsled intervencije francoskih oblasli so ga pozneje izpustili. V Velikem Varadinu in Debrecinu so Romunci aretirali vse častnike madžarske bele garde.

Ustava za staro Srbijo.

Beograd, dne 8. junija 1919. Ministerski svet je sklenil, da se takoj razširi ustava tudi na staro Srbijo.

Dr. Renner se sramuje habsburške monarhije.

Curich, dne 8. junija 1919. Dr. Renner je izjavil zastopniku lista »Neue Züricher Zeitung«, da bo nemško-avstrijska delegacija v svojih protipredlogih protestirala proti temu, da antanta istoveti Nemško Avstrijo z bivšo habsburško monarhijo.

Dr. Scheiner hoče odstopiti.

Praga, dne 9. junija 1919. Generalni inšpektor čeho-slovaške armade Dr. Scheiner odstopi takoj, ko bo imenovan njegov naslednik.

Antanta proti Madžarski.

Praga, dne 8. junija 1919. Čeho-slovaški tiskovni urad doznava, da je antanta pozvala madžarsko sovjetsko vlado naj ustavi tekem 24 ur vse sovražnosti proti Čeho-Slovakom. Antanta je odločena, izsiliti izpolnitev svoje zahteve s vsemi sredstvi.

Na Češkem ni mobilizacije.

Praga, dne 8. junija 1919. Vest, ki jih prinašajo nemški listi o splošni mobilizaciji na Čeho-Slovaškem so izmišljene. Tudi meje niso zaprte. Le kontrola potnih listov je poostrena.

Razne novice.

Kdo je zakrivil svetovno vojno. Zelo značilno je, da prihajajo prav v trenutku, ko si prizadevajo nemški delegatje, odvaliti odgovornost za vojno od Nemčije, ravno iz Nemčije zanimiva odkritja o odgovornosti. List »Gazette de Francfort« posnema iz lista »Deutsche Politik« bistveno vsebino avstro-ogrške spomenice, ki je služila kot podlaga usodepolnemu paktu, čigar določbe so morale izzvati vojno. Ta spomenica je spremljevala pismo cesarja Franca Jožefa I. Viljemu II., kjer razlaga avstrijski cesar nemškemu vzroke, zakaj je monarhija prisiljena, poteptati Srbijo. Noben dokument ne osvetljuje boljše mišljenja mož, ki so povzročili svetovno vojno. Spomenica je bila sestavljena pred umorom nadvojvode Franca Ferdinanda v Sarajevu; pristavili so ji samo nekaj postscriptum, kjer omenjajo atentat in pripominjajo, da so se prejšnja dounevanja uresničila. Dunajska in berlinska vlada sta torej igrali neodpustno, zločinsko komedijo, — največjo komedijo, ki jo pozna svetovna zgodovina (kakor se tako radi izražajo nemški diplomatje), ko sta trdili, da oni in njihovi narodi niso mogli obvladati razkačenosti radi umora nadvojvode. Vsa gonja nemško-avstrijskega časopisja meseca julija 1914 proti Srbiji in vse klicanje po osveti, ni bilo nič drugega, kakor manever, ki naj bi zakril premišljenost, s katero je bila vojna izzvana. Ko je nemški narod dopustil razširjanje te gonje po časopisju, ko se je z bojevitimi manifestacijami tudi sam udeležil hujskanja, ko je vdrl kakor povodenj v Belgijo in v Francijo, tedaj se je pridružil prostovoljno nasilnemu napadu, čigar namene in kolovodje bi bil mogel razkrinkati z največjo lahkoto.

Zdravnik

dr. Vilko Marin

ordinira od 19. majnika 1919 naprej vsak dan od 11.—12. dopoldne in od 14.—16. ure popoldne v

Mariboru, Elizabetna cesta št. 15

Telefon št. 205.

MALA OZNANILA.

Zgubila se je zlata verižna zapestnica na potu od Kokošinekovega drevoreda skozi mestni vrt do stolne cerkve. Pošteni najditelj jo naj odda proti dobri nagradi v našem redništvu. 3-2

Dobro predvojno blago za častniške hlače se prola. Vpraša se v upravi »Marib. delavca«.

Znanja

ele trije intel. podčastn. po poklicu, tu tuji, tremi intel. gospicami prikupljive zunanosti starosti 18—24 let. Poznejša resna zveza ni izključena. Neanonimni dopisi s sliko, katera se vrne pod »Izlet«, »Narava« in »Resnost« poštni predal 65-66. Tajnost zajamčena.

Razglas.

Popis tujcev.

Na podlagi naredbe deželne Vlade v Ljubljani z dne 31. maja 1919, št. 4470/preds, odreja policijski komisariat, da se morajo prijaviti tekom prihodnjih 8 dni sledeče osebe, pri družinah pa družinski predstojnik in sicer: 1. Vsi pripadniki Nemčije, Nemške Avstrije, Ogrske, Bolgarske in Turčije; 2. vse osebe nemške in madžarske narodnosti, ki niso vsaj 30 let pristojne v kaki občini kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev in 3. vsi odslovljenci iz javnih služb in njih svojci. Prijave je napraviti pismeno brez koleka in navesti ime in priimek, rojstno leto, rojstni kraj in pristojno občino vseh članov družine oziroma oseb, ki so podvržene temu zglasevanju. Objednem je navesti natančni naslov.

Prestopke se bo kaznovalo po § 9 zakona z dne 5. maja 1869, drž. zak. št. 66, z globo do 2000 K ali zaporom do 6 mesecev.

Državno-policijski komisariat Maribor, 10. junija 1919.

Dr. Senekovič s. r. vodja.

Velecenjen. damam

naznanjam, da otvorim s 15. junijem v Lenau ulici št. 18 2-1

damski modni salon

ter se najuljudneje priporočam.

Stefanija Špes.

Obleke

izgotovljene in po meri, iz dobrega blaga, po solidnih cenah. — **Srajce, spodnje hlače in nogavice** za moške, ženske in otroke. 3-2

Podpletenje in popraviljanje nogavic

J. M. Vezjak

Maribor, Vetrinjska ulica 25.

Državna posredovalnica za delo, podružnica za Maribor in okolico

Stalna ulica št. 4

posreduje brezplačno vsako delo, ozir. službo. Poslužujte se je delodajalci in brezposelni, oz. službe in dela iskajoči!

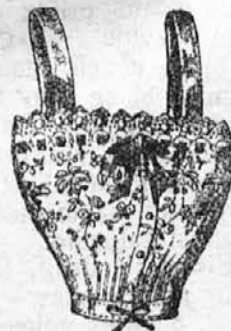
Uradne ure od 9—12 in od 14—16. 3-3

/ojaške čepice

bojne čepice (sajkače), epolete zlate in srebrne, baržun v prepisanih barvah, kokarde in kokarde za moštvo SHS, rbske rosete (zvezde), različne borte po predpisih razpošilja modna trgovina

Zaloga perila za dame, steznikov in moderčkov.

Zaloga svile za obleke in bluže. Uzorci na razpolago.

M. BIDOUC, Maribor, Tegetthoffova cesta št. 28

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša preljubljena mati in stara mati, gospa

Terezija Vičič

vdova štacijskega ekspedienta držav. želez.

danes ob 4. zjutraj mirno v Gospodu zaspala. Pogreb drage rajne bo v četrtek, dne 12. t. m. ob 14. uri od mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju.

Sv. zadušna maša za rajnko pokojno bode v petek 13. junija ob 9. uri dopoldne v cerkvi oo. Frančiškanov.

Maribor, dne 10. junija 1919.

Žalujoči ostali.

Trgovina kolonijalnega blaga na debelo in drobno

Vladimir Pavlšek

Maribor, Grajska ul. 16

se priporoča!

J. Božič

Maribor, Tegetthoffova cesta 34

Modni atelje za gospe in gospode. Naročila po meri se solidno in točno izvrše. Vojaške uniforme se izgotovijo v najkrajšem času.

Zaloga vsakovrstnih oblek za moške in dečke, kakor tudi vojaške čepice ter epolete.

A. Vertnik

trgovina z mešanim blagom in premogom

Sodnijska ulica 17

priporoča se občinstvu.

Agitirajte za „Mariborskega Delavca“ in med prijatelji našega tiska za „Tiskovno zadrugo“ v Mariboru.